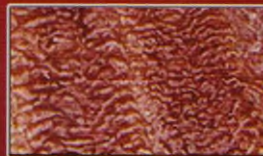
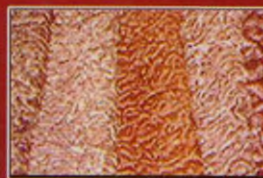

О.А. Андреева
Г. В. Цеменко

ТОВАРОЗНАВСТВО ШКІРЯНО-ХУТРОВОЇ СИРОВИНИ

 КОНДОР

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОТРУ УКРАЇНИ**

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ**

Андреєва О. А., Цеменко Г. В.

ТОВАРОЗНАВСТВО ШКІРЯНО-ХУТРОВОЇ СИРОВИНИ

Навчальний посібник

КИЇВ

2012

УДК 675.03(075.8):620.2
ББК 37.25
А 65

*Рекомендовано Вченою радою Київського національного університету
технологій та дизайну, протокол №9 від 26.05.2010 р.*

Рецензенти:

Ліщук В. І., кандидат технічних наук, професор, генеральний директор Київського шкіряного підприємства ЗАТ «Чинбар»;

Балан О. Г., начальник відділу розвитку ринків взуття та шкіряних товарів та нормативно-технічного забезпечення департаменту розвитку легкої та деревообробної промисловості Міністерства промислової політики України

Упорядники:

Андрєєва Ольга Адіславівна, доктор технічних наук, професор;

Цеменко Галина Василівна, кандидат технічних наук, доцент

Андрєєва О. А.

А 65 Товарознавство шкіряно-хутрової сировини : Навчальний посібник Андрєєва О. А., Цеменко Г. В. - К. : Кондор, 2012. - 355, [40] с. : іл. 74 Табл. 50 Бібліогр. : 32 назви

ISBN 978-966-351-399-7

Подано уявлення про шкіряно-хутрову сировину та її ресурси, класифікацію, хімічний склад і будову шкір в залежності від походження та умов розвитку тварин. Розкрито вплив способу життя, утримування, забою, смерті тварин та знімання шкір на якість сировини; розглянуто посмертні зміни шкір під впливом автолізних та бактеріальних процесів, основи первинної обробки, дефекти, стандартизацію, сортування, приймання, зберігання, пакування і транспортування шкіряно-хутрової сировини, товарознавство окремих її видів. Викладено методологію визначення основних показників, необхідних для експертних висновків по сировині для виробництва натуральної шкіри та хутра.

Для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю «Технологія обробки шкіри та хутра» по спеціалізації «експерт шкіряно-хутрової сировини, шкіри та хутра» та кваліфікації «спеціаліст-технолог». Може бути корисним аспірантам, викладачам та працівникам шкіряно-хутрової промисловості.

ББК 37.25

ISBN 978-966-351-399-7

© Андрєєва О.А., Цеменко Г.В., 2011
© Кондор, 2011

ЗМІСТ

Передмова	8
Розділ 1. Основи товарознавства шкіряно-хутрової сировини	10
1.1. Мета і задачі товарознавства. Визначення та класифікація шкіряно-хутрової сировини	10
1.1.1. Поняття про товар і товарознавство. Мета та задачі товарознавства шкіряно-хутрових та хутряних товарів	10
1.1.2. Поняття про шкіряно-хутрові та хутряні товари, шкіряно-хутрову сировину	11
1.1.3. Класифікація шкіряної сировини	12
1.1.4. Класифікація хутрової сировини	13
<i>Питання до самоконтролю</i>	17
1.2. Сировинна база шкіряно-хутрового виробництва	17
1.2.1. Джерела сировини	17
1.2.2. Постачальники сировини	28
1.2.3. Заходи, спрямовані на підвищення якості та збільшення заготівель сировини	29
<i>Питання до самоконтролю</i>	31
1.3. Будова та хімічний склад шкіри	32
1.3.1. Загальне уявлення про шкіру та її функції	32
1.3.2. Гістологічна будова шкіри	32
1.3.3. Будова та характеристика волоса і волосяного покриву	35
1.3.3.1. Волос	35
1.3.3.2. Волосяний покрив	40
1.3.4. Шкірні залози та інші включення	42
1.3.5. Топографія шкіри	43
1.3.6. Хімічний склад шкіри	46
1.3.6.1. Хімічний склад шкірного покриву	47
1.3.6.2. Хімічний склад волосяного покриву	54
<i>Питання до самоконтролю</i>	55
1.4. Товарні властивості шкіряно-хутрової сировини	56
1.4.1. Найважливіші властивості сировини, які визначають її придатність до виробництва шкіри та хутра	56
1.4.2. Мінливість властивостей шкіряно-хутрової сировини	64
1.4.2.1. Вплив походження тварини на властивості сировини	64
1.4.2.2. Вплив умов життя тварини на властивості сировини	77
1.4.2.3. Рід смерті та спосіб забою тварини	79
1.4.2.4. Вплив первинної обробки на властивості сировини	80
<i>Питання до самоконтролю</i>	81

1.5.Дефекти та обважнювані сировини.....	82
] 5.1.Класифікація дефектів сировини.....	
1.5.2.Прижиттєві дефекти шкіряно-хутрової сировини	83
1.5.3.Посмертні дефекти шкіряно-хутрової сировини	89
1.5.4.Вилив сировинних дефектів на якість шкіри та хутра.....	93
1.5.5.Обважнювані сировини	95
<i>Питання до самоконтролю.....</i>	<i>95</i>
1.6.Первинна обробка та дообробка сировини	96
1.6.1 .Мета та основні операції первинної обробки сировини.....	96
1.6.2.Знімання шкіри.....	97
1.6.3.Оббілювання.....	99
1.6.4.Знежирювання	99
1.6.5.Промивання	100
1.6.6.Контурювання	100
1.6.7.Правлення	101
1.6.8.Фізико-хімічні основи та способи консервування шкіряно-хутрової сировини	102
1.6.8.1.Посмертні процеси у шкірі	102
1.6.8.2.Мета та способи консервування, їх вплив на товарні властивості сировини.....	103
1.6.8.2.1 .Заморожування.....	104
1.6.8.2.2.Прісно-сухе консервування.....	105
1.6.8.2.3.Мокросоління	106
1.6.8.2.3.1 .Засолювання у розстил	107
1.6.8.2.3.2. Тузлукування	110
1.6.8.2.3.3.Контроль якості мокросоленої сировини	112
1.6.8.2.4.Сухосоління.....	114
1.6.8.2.5.Кислотно-сольовий спосіб	115
1.6.8.2.6.Квашення.....	117
1.6.8.2.7.Опромінення	118
1.6.9.Дообробка, дезінфекція та дезінсекція сировини	119
<i>Питання до самоконтролю.....</i>	<i>121</i>
1.7. Основи стандартизації, сортування та приймання шкіряно-хутрової сировини.....	122
1.7.1. Основи стандартизації шкіряно-хутрової сировини.....	122
1.7.1.1 .Стандарти на шкіряну сировину.....	124
1.7.1.2.Стандарти на хутрову сировину та хутровину.....	124
1.7.2. Основні прийоми сортування сировини	126
1.7.2.1 .Сортування шкіряної сировини	126
1.7.2.2.Сортування хутрової сировини та хутровини.....	130
1.7.3.Основні правила приймання сировини	131
1.7.3.1 .Приймання шкіряної сировини	132
1.7.3.2.Приймання хутрової сировини та хутровини	133
1.7.4.Оцінка якості шкіряно-хутрової сировини	135
1.7.4.1.Методи оцінки якості шкіряно-хутрової сировини	135

1.7.4.2.Визначення узагальненого показника якості шкіряної сировини	138
1.7.4.3.Визначення сортності та вартості хутрової сировини.....	139
<i>Питання до самоконтролю</i>	<i>143</i>
1.8.Зберігання, пакування і транспортування сировини	143
1.8.1.Умови зберігання та їх вплив на якість сировини	143
1.8.2.Пакування і транспортування сировини	146
<i>Питання до самоконтролю</i>	<i>148</i>
Розділ 2. Товарознавство окремих видів сировини шкіряно-хутрового виробництва.....	149
2.1.Сировина шкіряного виробництва.....	149
2.1.1 .Основні види шкіряної сировини	149
2.1.1.1 .Шкури великої рогатої худоби.....	150
2.1.1.2.Шкури овець	159
2.1.1.3.Шкури кіз	162
2.1.1.4.Шкури свиней	167
2.1.1.5.Кінські шкури	170
2.1.2.Другорядні види шкіряної сировини.....	173
2.1.2.1 .Шкури диких парнокопитних тварин.....	173
2.1.2.2.Шкури морського звіра	175
2.1.2.3.Шкури рептилій та риб	181
2.1.2.4.Шкурки птахів	185
2.1.3.Імпортна шкіряна сировина	185
2.1.3.1 .Характеристика крупної сировини по країнах-постачальниках.....	185
2.1.3.2.Характеристика дрібної сировини по країнах-постачальниках.....	187
<i>Питання до самоконтролю</i>	<i>191</i>
2.2.Сировина хутрового виробництва	192
2.2.1.Зимові види хутрової сировини	192
2.2.1.1.Шкурки кроля	192
2.2.1.2.Шкурки кішки свійської.....	196
2.2.1.3.Шкурки собак	197
2.2.2.Весняні види хутрової сировини	198
2.2.2.1.Овеча хутрова сировина	198
2.2.2.1.1.Ягняча товарна група.....	199
2.2.2.1.1.1 .Каракулево-смушкова сировина.....	200
2.2.2.1.1.2. Мерлу пікова сировина.....	211
2.2.2.1.2.Овчинна товарна група	213
2.2.2.2.Козяча хутрова сировина.....	216
2.2.2.3.Шкурки опойка хутрового.....	217
2.2.2.4.Шкурки жеребка хутрового.....	218
2.2.2.5.Шкури телят північного оленя	219
<i>Питання до самоконтролю.....</i>	<i>220</i>

2.2.3. Зимові види хутровини	221
2.2.3.1. Шкури звірів заgonу хижаків; куняча товарна група	221
2.2.3.1.1. Шкури борсука.....	221
2.2.3.1.2. Шкурки видри	222
2.2.3.1.3. Шкурки горностає та ласки	223
2.2.3.1.4. Шкурки колонка га солон гоє.....	225
2.2.3.1.5. Шкурки куниці.....	226
2.2.3.1.6. Шкурки норки	228
2.2.3.1.7. Шкурки соболя.....	230
2.2.3.1.8. Шкурки тхора.....	233
2.2.3.2. Шкури звірів заgonу хижаків; собача та єнотова товарні групи	234
2.2.3.2.1. Шкури вовка та шакала.....	235
2.2.3.2.2. Шкурки єнота.....	237
2.2.3.2.3. Шкурки лисиці	238
2.2.3.2.4. Шкурки песця.....	244
2.2.3.3. Шкури звірів заgonу хижаків; кошача товарна група	246
2.2.3.3.1. Шкури крупних диких кішок.....	246
2.2.3.3.2. Шкури дрібних диких кішок	248
2.2.3.4. Шкурки звірів заgonу гризунів; біляча та заяча товарні групи	250
2.2.3.4.1. Шкурки білки	250
2.2.3.4.2. Шкурки зайця.....	253
2.2.4. Весняні види хутровини	255
2.2.4.1. Шкури звірів заgonу гризунів; бабакова, ондатрова, боброва, хохулеа та кротова товарні групи	256
2.2.4.1.1. Шкурки бабака.....	256
2.2.4.1.2. Шкурки ховрашка-піщаника.....	257
2.2.4.1.3. Шкурки ондатри	258
2.2.4.1.4. Шкурки бобра	260
2.2.4.1.5. Шкурки нутрії.....	261
2.2.4.1.6. Шкурки хохулі	262
2.2.4.1.7. Шкурки крота.....	263
2.2.4.2. Шкурки звірів заgonу гризунів; дрібні гризуни	264
2.2.4.2.1. Шкурки бурундука	264
2.2.4.2.2. Шкурки хом'яка.....	265
2.2.4.2.3. Шкурки щура	266
<i>Питання до самоконтролю.....</i>	<i>267</i>
2.2.5. Хутрові шкури морського звіра	268
2.2.5.1. Хутрові шкури тюленя	268
2.2.5.2. Хутрові шкурки котика морського	270
2.2.6. Хутрові шкурки птахів.....	272
<i>Питання до самоконтролю</i>	<i>274</i>
Розділ 3. Товарознавство щетини, волосу та шерсті	274

3.1.Щетина	275
<i>Питання до самоконтролю</i>	284
3.2.Волос кінський та великої рогатої худоби	284
3.2.1 .Кінський волос	285
3.2.2.Коров'ячий волос	290
3.2.3.Сарличий волос	292
<i>Питання до самоконтролю</i>	293
3.3.Шерсть	294
3.3.1.Загальне уявлення, основні терміни та поняття	294
3.3.2.Овеча шерсть (вовна).....	297
3.3.3.Козяча шерсть.....	307
3.3.4.Верблюдяча шерсть	312
3.3.5.Шерсть інших тварин	314
<i>Питання до самоконтролю</i>	317
Додатки	318
Додаток 1. Характеристика дрібної шкіряної сировини.....	318
Додаток 2. Характеристика крупної шкіряної сировини	319
Додаток 3. Характеристика свинячої сировини.....	319
Додаток 4. Зоологічна класифікація порід овець	320
Додаток 5. Господарча класифікація порід овець	321
Додаток 6. Класифікація овечої хутрової сировини.....	323
Додаток 7. Виробнича класифікація порід кіз	324
Додаток 8. Перелік господарств України по розведенню молочної і м'ясної великої рогатої худоби, свиней, овець та коней, яким присуджені категорії «племінний завод» або «племінне господарство».....	325
Додаток 9. Асортимент хутровини, що заготовлюється у країнах СНД.....	337
Додаток 10. Асортимент хутрової сировини	339
Додаток 11. Асортимент хутрових шкур морського звіра.....	340
Додаток 12. Співвідношення маси та площі шкур різних способів консервування	340
Додаток 13. Коефіцієнти переведення сортності шкіряної сировини у першосортні одиниці	340
Додаток 14. Показники оцінки хутровини в залежності від сорту, наявності дефекту та розміру.....	341
Додаток 15. Перелік основних стандартів на шкіряну сировину.....	341
Додаток 16. Перелік основних стандартів на хутрову сировину та хутровину.....	342
Додаток 17. Перелік основних стандартів на щетину, волос та шерсть.....	344
Додаток 18. Назва шкіряної сировини різними мовами	346
Додаток 19. Назва хутрової сировини різними мовами	350
Додаток 20. Щетина, волос, шерсть: назва різними мовами	355
Список використаної літератури	358